

Daarom hebben wij een ander standpunt in te nemen, en dat standpunt gaat uit van de erkenning, dat stof en geest, lichaam en ziel door één God geschapen zijn, en ook na den val op het nauwst met elkaar in verband slaan.

K. D.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De mentaliteit van den Evangelist.

Veelrlei variatie is er in de houding, die „onze mensen“ tegenover den arbeid der evangelisatie innemen. In sommige plaatsen moet men er niets van hebben, men ziet allerlei denkbeeldige gevaren, men ziet dominees al in een roode trui op den kansel en de broeders ouderlingen een tambourinband uitvoerende en alzo loopt men, zooals iemand het uitgedrukt heeft, „al met een stofruil op vóór er nog een auto in 't zicht is“. In andere gemeenten voelt men er wel voor, maar men stelt het uit, zooals men het witten van een keuken of het behangen van een kamer een jaartje verdaagt, omdat het er niet aan zit. Enkele kerkelijke colleges hebben het vraagstuk in studie genomen en „boomen“ er zoo lang en breed over alsof zij eene jongelingsvereniging waren. Velen zouden zich gaarne aan den arbeid geven, maar klagen, dat zij er de gave voor missen, dat zij er geen slag van hebben. Ja, men verklaart soms van eene gansche gemeente: hier is niemand, die er geschikt voor is.

Naar het mij voorkomt, staan wij hier meer voor een zaak van ligging dan van standpunt. Als men een discipel begeert te wezen van Hem, die niet gekomen zeide te zijn om de wereld te veroordeelen, maar opdat de wereld door Hem behouden zou worden, dan is het onmogelijk om tegen het werk der evangelisatie partij te kiezen. Het zou openlijke ongehoorzaamheid zijn aan des Meesters bevel: „Predikt het evangelie aan alle creaturen!“ Als over zulk een belangrijk punt als de bekendmaking van het evangelie, in eigen kring principiële verschil mogelijk zou zijn, dan zou inderdaad ons leergehoorzaam huis zijn, dat tegen zichzelf verdeeld zijnde, niet kan bestaan. Maar inzicht in het principiële recht der evangelisatie, maakt ons nog niet tot evangelisten, verre van daar!

Is daar dan voor noodig een bijzondere aanleg, een aparte gave; moet men daarvoor geboren zijn? Ach neen, daar is geen stereotype gave, die een evangelist zou moeten hebben, evenmin als dominees naar één snit geknipt moeten zijn. God giet nergens en nooit Zijn knechten in constante vormen. Hij wil van niemand, dat hij of zij de eigenaardigheden der persoonlijkheid doodwringen zal in een geijkt denkvorm en praatvorm en werkvorm. De menschen willen ons steeds in de uniform steken, God handhaaft ons den aan onze persoonlijkheid gelijgenden vorm. Ook hier is de vraag of wij evangeliseren zullen ja dan neen, geen vraag van aanleg of gave, maar van „ligging“. Voor evangelisatie is eene eigenaardige mentaliteit noodig. Kennis, bespraaktheid, zelfs de veelgeproven routine doen het niet. Ondanks verbrede kennis, vervlotte bespraaktheid, vermeerde routine, moet men zoo af en toe bemerken, dat men „er uit“ is. En men ziet menschen met geringe ontwikkeling, eenen stijllozen spreektrant, geen menschen „van het vak“, die „er in“ zijn. Waar komt dat door? Het is eene zaak van mentaliteit en niets anders.

Welke is dan die eigenaardige geestesgesteldheid, die de kracht is tot den evangelisatiearbeid? De evangelist ziet zielen, in den melkboer, den bakker, den muntgasopnemer, de bedelvrouw, den jongen met turf en briketten, den wagenbestuurder op het voor-

balcon van de tram ziet hij eene ziel, die dreigt verloren te gaan, die gered kan worden, hier en nu. Zielen voor Jezus! is zijn parool. In den regel beheerscht die gedachte den evangelist zoo volkomen, dat hij de visie op andere dingen meestal verliest. Zijn leven wordt in menig opzicht armer. Voor een natuurlijke gratie in gestalte, gelaat en gewaad, voor de vaak sprookjesachtige schoonheid der natuur, voor wetenschap en kunst stompt hij af. Bijna immer is hij eenzijdig in de sterkste mate. Bij den een is deze eenzijdigheid gevolg van een naieve, primitieve natuur, hij behoort tot de kinderen, welker het koninkrijk der hemelen is. Bij den ander is deze eenzijdigheid een gevolg van ascese, van een vaak pijnlijke keuze van de eenzijdigheid boven de veelzijdigheid.

Eenige voorbeelden zullen mijne bedoeling verduidelijken. Letten wij op Moody, den grooten Amerikaanschen evangelist, „God kan heel Londen bekeeren in één maand tijd“, „God vervolgt ons met zaligheid“. Deze uitdrukkingen typeeren hem als een evangelist van professie. Welnu, hoe staat hij tegenover de fijne distincties der theologie, tegenover de bespiegeling over diepxin-nige stukken? „Ach“ — schrijft hij: „Ik hoorde zoo „menige predik over de verborgenheid van Gods raadsbe-sluit, maar als ik terugkwam, was ik nog meer verward „dan vroeger. Hier zijn twee waarheden, die de wereld „moeten overwinnen:

De Mensch is een zondaar.
Christus is de Zaligmaker.“

Sterker nog vinden wij dat in een William Booth. Bij het jongste bezoek van generaal Bramwell Booth aan Nederland, vertelde hij het volgende uit zijns vaders leven (volgens het verslag in „De Strijdkreet“):

Eens na middernacht licht ziende op de kamer van zijn vader, vond hij dezen heen en weer loopend. Hij was toen reeds bijna blind en had om de vermoedenis, die het toch-willen-lezen hem veroorzaakte, tegen te gaan een doek om het hoofd gebonden. De oude Generaal was zoo in gedachten verzonken, dat hij zijn zoon niet hoorde binnenkomen. Toen rammelde deze even met den deursknop om zijn aandacht te trekken, en vroeg, waarom hij nog zoo laat op was, in plaats van te rusten. Toen kwam het aangrijpende antwoord: „Bramwell, ik denk over de zonden der menschen! Wat moeten wij doen met de zonde der menschen?“

Welnu hij hem vinden wij ook in sterke mate de „verruiming“ naar de andere zijden van het veelkantig leven. Zijn biograaf Harold Begbie (aangehaald in „De Strijdkreet“) getuigt daarvan:

„Zijn aanleg was te voortvarend en impulsief, zijn „bezorgdheden waren te veel op anderen gericht „en te onzelfzuchtig om zich te vermeeien in de „diepten van zijn eigen bewustzijn. Hij was geen „mysticus en geen beunhaas; maar hij leed, som-tijgen zullen wellicht zeggen: zijn gansche leven, „aan wat Arnold Hebraïsme noemde, God was de „opperste zaak van zijn leven. Al het andere ver-zoonk hij dit ontzaglijke belang in het niet. Hij „had iets van Carlyle's minachting voor kunst. De „wetenschap had geen wezenlijke aantrekkelijkheid „voor hem. De sporten en amusemen van het „menschdom vervulden hem niet wrevel en ver-achting.“

Deze mentaliteit heeft Booth in zijne organisatie ingedragen. In „De Strijdkreet“ komt een reeks zeer belangrijke artikelen voor van P. C. onder den titel: „Zijdelichten op de Legerhistorie“. Daarin handelt hij over den „Legergeest“:

„Het kan zijn ideaal in één woord samenvat-ton: „Zielen!“ Zielen te brengen in de zalige ge-

Deze circulaire lokte discussie uit in de N. Rott., de Arnhemse, de Sneeker en de Kerkelijke Courant. En het was in deze discussie, dat Dr. Kuyper de pen opnam om, met zijn naam voluit onderteekend, zijn eerste artikel te plaatsen in De Heraut van 8 October 1869 onder den titel: Eerlijke discussie!

Als een familietrek van het viertal organen, die het debat hadden geopend, noemde hij de afwezigheid van eerlijkheid in de discussie. Met name nam hij de vrijheid om op de grove beleedigende insinuatien der Sneeker Courant en haar Arnhemse zuster aldus te repliceren:

Onder meer in onze circulaire, waarop men aan-vallt, wordt vooral storm geloopt op onze ver-klaring:

Men weet, hoe die vrijheid, in schier onbeperkten zin meer dan twee eeuwen door onze gemeenten genoten, in 1795 voor haar te loorging.

„In schier onbeperkten zin meer dan twee eeuwen genoten!“ Dat is het flagrante delict. Dat schreit ten hemel. Zulk een logen! Of ze niet om wrake roept!

Dat durven mannen zeggen, als Groen en De Geer. Durven dat zeggen tegen beter weten in. Durven de geschiedenis zoo onbeschaamd in het aangezicht slaan. Een historicus als Groen. Een kenner onzer oudheid als De Geer. En dan zulke infame logen.

Ziet toe, gemeenten!... en uit de schatkist van oude kerkeschandalen, wordt dan een jammerlijke schilderij opgehangen van al de knevelarijen, al de geweldensdaden en tyrannieke misbruiken, die de Staat die beide eeuwen lang zich ten laste liet komen jegens onze gemeenten.

Convincant, nietwaar! Hoe zullen De Geer en Groen ooit weer hun oogen van schaamte durven opslaan tegenover het Nederlandsche publiek!

„vangenschap van dat Koninkrijk is zijn hoogste stre-ven en hij beschouwt dat als hoogste wijsheid. „(Spr. 11:30.) Aan dat doel wordt alles onderge-schikt gemaakt en wordt eigen wil, eigen meening, „eigen lust en eer gewillig ten offer gebracht; bij „het streven naar persoonlijke ontwikkeling houdt „hij in het oog, dat (voor hem) slechts datgene „wetenswaard is, wat hem helpt dat groote levens-doel beter te bereiken; en hierin ligt de blijvende „kracht van het Leger te midden van de verwate-ning van onzen tijd, welke oppervlakkige menschen „schept, die, doordat ze talloze lezinkjes naloopen, „over honderd en één dingen een beetje onzin „kunnen praten en ten slotte niet één ding goed „weten. De Legergeest leert de menschen één ding „te doen, en dat goed te doen, dat te doen met „al wat in hen is; de Legergeest maakt „zielen „de allesbeheerschende hartstocht van iemands „leven.“

Uit deze voorbeelden blijkt genoegzaam wat ik onder de mentaliteit van een evangelist versta. Het is in de eerste plaats een strijd om zielen. Een echte evangelist is wild op zielen. De evangelist Hoekendijk, die met zooveel zegen op Java arbeidt, zegt: „Ik ben als „evangelist een foxterrier-natuur, die niet zoo gaarne „loshant, als hij eenmaal beetheeft“. In de tweede plaats is het die ongecompliceerdheid van geest, die men wel genoemd heeft: „de-op-één-punt-gerichtheid“. Ik herhaal nog eens, dat deze mentaliteit of voortvloeit uit eene natuurlijke naiviteit of het resultaat is van eene moeilijke, vaak smartelijke keuze. Niet de kenners en wetens en sprekers, maar deze eenvoudigen zullen groot zijn in het koninkrijk der hemelen. N. B.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

De Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika.

IV.

In het eerste artikel van deze serie wees ik reeds op het groote belang van de instandhouding van de „Afrikaanse taal“.

Steun aan het Potchefstroomsche Uni-versiteits Kollege beteekent den Afrikaander te steunen in zijn taalstrijd.

De toekomst van kerk en staat in Zuid-Afrika staat in veel nauwer verband met dezen taalstrijd dan wij ons dat kunnen voorstellen.

Welken strijd wij in den loop van de vorige eeuw hier in deze gewesten ook moesten voeren op zoo onderscheiden terreinen, een taalstrijd hadden en kenden wij niet.

Onze bureu in België echter kennen die des te beter.

Bij zulk een worsteling gaat het om belangen, die nog veel verder strekken dan die tot het taal-gebied behooren; daarmede zijn door den regel nauw verbonden die van staatkundigen, kerkelijken en moreelen aard.

Het kan de moeite loonen, zulk een taalstrijd eens meer met aandacht te volgen.

Dan komt men soms tot de meest verrassende ontdekkingen.

Er kan geen sprake zijn van een strijd om en voor de Friesche taal in den zin, als wij in België en Zuid-Afrika daarvan spreken, doch ook bij het behoud om het Friesch gaaf het toch ook om nog wijder zich uitstreckende belangen dan alleen om „menmentaal“ te bewaren voor versterving, op-dat zij straks niet komt te staan op den „kanon“ der doode talen. Het gaat naast het behoud van

Maar nu, ik stel daartegenover, dat of die dat schreef de circulaire niet verder las (en dus geen recht van spreken had) of wel las, maar dan tegen beter weten in dus sprak (en dus oneerlijk is).

Waar dan de schoen wringt?

Eenvoudig hier.

Men kan van vrijheid der gemeenten, en van vrijheid der kerk spreken.

Vrijheid der kerk is vrijheid van de kerk tegen-over den staat; dus vrijheid naar buiten.

Vrijheid der gemeenten is vrijheid der en-kele gemeenten tegenover het kerkelijk ge-heel, dus vrijheid in eigen boezem.

Wie nu van 1595—1795 van vrijheid der kerk tegenover den staat dorst spreken, zeker, die loog.

Wie daarentegen niet weet, dat er van 1595—1795 schier in onbeperkten zin vrijheid der gemeenten tegenover het kerkelijk geheel heeft bestaan, kent de geschiedenis niet.

Waarvan nu is in de circulaire sprake? Zoo van vrijheid der kerk, dan is de Arnhemmer in haar recht, en zijn De Geer en Groen misleiders des volks. Maar zoo van vrijheid der gemeen-ten, dan spraken Groen en De Geer waarheid, en heeft de Arnhemmer oneerlijk gedebatteerd.

Men zie de circulaire in.

Wat staat er?

... die vrijheid, in schier onbeperkten zin meer dan twee eeuwen door onze gemeen-ten genoten.“

Dus de juiste uitdrukking.

En hoe wordt die vrijheid verder omachreven?

... Onze gemeenten, schier vrij en zelf-standing, werden zaamgesmolten in de valsche, kerkgenootschappelijke eenheid, en van zelfhandelende leden van een levend lichaam tot onzelfstandige deelen van een geesteloos raderwerk verlangd.“

En verder:

„Herinnering der verloren vrijheid is dus

KUYPER-BIBLIOGRAFIE.

door

J. C. RULLMANN.

XXII.

20 Opstellen in De Heraut, onder redactie van Dr. C. Schwartz.

Reeds in 1869 is ook de journalistieke arbeid van Dr. Kuyper begonnen.

Niet toenmalige half-kerkelijke, half-politieke weekblad De Heraut sleepte een kwijnend bestaan voort, sedert de hoofdredacteur in Londen woonde. Maar tijdens een kort verblijf van dezen in Hol-land kwam tot Dr. Kuyper het aanbod om hem te vervangen. En ofschoon Groen van Prinsier hem waarschuwde, zich niet aan dit weekblad te verbinden, omdat het in slechten reuk stond, gaf Dr. Kuyper toch gevolg aan het aanbod, over-wegende, dat De Heraut het onzerzijds meest gelezen kerkelijk weekblad was, dat zich voor ons kleine land inderdaad in een zeldzaam uitgebreid debiet verhoogen mocht.

Reeds had hij dan ook den 9den Juli 1869 in dit blad, tegenover een verkeerde voorstelling van de Nieuwe Groninger Courant, de officiële verklaring geplaatst, die bij gelegenheid der kerkvisitatie te Utrecht dit jaar schriftelijk door hem was ingediend.

En nadat in de nummers van 16 en 23 Juli het officieel verslag was opgenomen van de vergadering inzake de kerkelijke goederen, gehouden te Utrecht op 7 Juli 1869, nam De Heraut van 17 Sep-tember ook de door Dr. Kuyper gestelde circulaire op, door het Centraal Comité 8 September d. a. v. aan de betrokken besturen toegezonden.